

Ministerie van Veiligheid en Justitie

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector privaatrecht

Schedeldoekshaven 100
2511 EX Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Ons kenmerk
312700

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 17 oktober 2012
Onderwerp Toezegging beantwoording vraag over de hardheidsclausule tijdens
plenaire behandeling van wetsvoorstel 33 108.

Conform mijn toezegging tijdens de plenaire behandeling van het wetsvoorstel
Reparatiewet griffierechten burgerlijke zaken (33 108) op 10 oktober 2012, zend
ik u hierbij het antwoord op de vragen over de hardheidsclausule van de leden
Bontes (PVV) en Schouw (D66).

In de reparatiewet wordt in artikel II, onderdeel E, (artikel 237, vijfde lid,
Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering) een hardheidsclausule geïntroduceerd.
De rechter krijgt op grond van dit artikel de mogelijkheid om de proceskosten te
compenseren. Hij kan bepalen dat het griffierecht van de in het gelijk gestelde
partij, dat in het kader van de proceskostenveroordeling betaald moet worden
door de in het ongelijk gestelde partij, niet hoger is dan het griffierecht dat van
deze laatste partij is geheven. Gaat het om een zaak voor de kantonrechter,
waarin gedaagde dus geen griffierecht heeft betaald, dan kan deze in het ongelijk
gestelde gedaagde worden veroordeeld tot betaling van het griffierecht van eiser
tot maximaal het bedrag van het griffierecht dat gedaagde verschuldigd zou zijn
geweest als hij eiser was geweest. De rechter kan besluiten tot een dergelijke,
niet volledige vergoeding van de proceskosten van de in het gelijk gestelde partij,
als hij van oordeel is dat veroordeling tot betaling van het volledige griffierecht,
gelet op de proceshouding van de in het gelijk gestelde partij, zal leiden tot een
onbillijkheid van overwegende aard.

Om te bepalen of sprake is van een 'onbillijkheid van overwegende aard' zal de
rechter een afweging maken tussen de proceshouding van de in het gelijk
gestelde partij en de financiële positie van de in het ongelijk gestelde partij. Tot
de "proceshouding" behoort ook het instellen van de procedure.

Ter illustratie twee voorbeelden. De rechter kan in de situatie dat een
onderneming een burger rauwelijks dagvaardt, dat wil zeggen dat zij een burger
in rechte betreft zonder eerst te proberen om buitengerechtelijk het geschil te
beslechten, de hardheidsclausule toepassen als hij de vordering van de
onderneming toewijst. Toepassing van de hardheidsclausule leidt er in deze
situatie toe dat de burger niet de hogere griffierechten voor een
rechtspersoon/niet natuurlijke persoon hoeft te vergoeden aan de wederpartij,
maar slechts de griffierechten voor een natuurlijke persoon hoeft te betalen in het
kader van de proceskostenveroordeling.

De rechter kan ook besluiten om de hardheidsclausule toe te passen, als hij vaststelt dat de ene procespartij de andere partij onnodig veel extra kosten laat maken door het starten van een gerechtelijke procedure. Stel partijen zijn een betalingsregeling overeengekomen. De partij die betaling verlangt, ontvangt op tijd betaling van de overeengekomen deeltermijnen. Toch vraagt deze partij nog een uitspraak van de rechter voor het geval de betalingsregeling eventueel op een later moment niet wordt nagekomen. De schuldenaar ziet door de proceskostenveroordeling, waaronder de vergoeding van het griffierecht van de wederpartij, zijn schuld enorm toe nemen. De rechter kan vaststellen dat de proceshouding van de schuldeiser in dat geval reden is om de proceskostenveroordeling te matigen.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector privaatrecht

Datum
17 oktober 2012

Ons kenmerk
312700

De Minister van Veiligheid en Justitie,

I.W. Opstelten